

LAKIVALIOKUNNAN LAUSUNTO 3/1999 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta puitepäätökseksi rahanväärennyksen estämiseksi annettavan rikosoikeudellisen suojan vahvistamisesta euron käyttöönoton yhteydessä (euron väärentäminen)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan puhemies on 1 päivänä syyskuuta 1999 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän ehdotuksesta puitepäätökseksi rahanväärennyksen estämiseksi annettavan rikosoikeudellisen suojan vahvistamisesta euron käyttöönoton yhteydessä (euron väärentäminen) (U 24/1999 vp) käsiteltäväksi suureen valiokuntaan ja samalla määrännyt, että lakivaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Jarmo Littunen, oikeusministeriö
- lakiasiainpäällikkö Aarno Lindgren, Suomen Pankki
- rikoskomisario Thomas Elfgren, keskusrikospoliisi.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Saksa on puheenjohtajakaudellaan tehnyt ehdotuksen puitepäätökseksi rahanväärennyksen estämiseksi annettavan rikosoikeudellisen suojan vahvistamisesta euron käyttöönoton yhteydessä. Puitepäätöksen tavoitteena on täydentää väärän rahan valmistamisen vastustamiseksi 20 päivänä huhtikuuta 1929 Genevessä tehtyä kansainvälistä yleissopimusta.

Puitepäätös velvoittaisi jäsenvaltioita liittymään yleissopimukseen ja varmistamaan, että siinä mainitut menettelyt ovat rangaistavia. Rangaistavuuden tulisi koskea myös tekoja, jotka kohdistuvat rahaan, joka on tarkoitettu lasketta-

vaksi liikkeelle, mutta jota ei vielä ole laskettu liikkeeseen.

Puitepäätös laajentaisi yleissopimuksessa tarkoitettuja toimia siten, että myös väärennetyn rahan kuljettamisen, maastaviennin, luovuttamisen toiselle henkilölle ja hankkimisen toiselle henkilölle on oltava rangaistavaa. Lisäksi hologrammit ja muut rahan yksityiskohtat sekä tietokoneohjelmat ja muut ominaisuuksiensa kannalta rahan väärentämiseen tarkoitettut välineet olisi rinnastettava yleissopimuksessa tarkoitettuihin laitteisiin (väärän rahan valmistamiseen tai vajentamiseen erityisesti soveltuvat työkalut tai välineet) ja näiden hallussapito, petollinen valmistus, vastaanotto tai hankinta katsottava rangaistavaksi.

Jäsenvaltiot olisivat velvollisia ryhtymään toimiin sen varmistamiseksi, että yleissopimuksessa tarkoitettuihin ja puitepäätöksessä laajennettuihin toimiin liittyy tehokkaita, suhteellisia ja vakuuttavia rikosoikeudellisia sanktioita mukaan lukien vapausrangaistukset, jotka voivat johtaa rikoksenteikijän luovuttamiseen.

Puitepäätöksessä olisi määräyksiä myös jäsenvaltioiden viranomaisten toimivallasta. Jäsenvaltion toimivallan tulee ulottua kokonaan tai osittain sen alueella tehtyihin rikoksiin ja rikoksiin, jotka on tehty sen alueen ulkopuolella, ellei jäsenvaltio luovuta rikoksenteikijää.

Jäsenvaltioiden olisi ryhdyttävä tarvittaviin toimiin puitepäätöksen määräysten toteuttamiseksi 31.12.2000 mennessä.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotus puitepäätökseksi on sisällöltään tärkeä ja suhtautuu asiaan myönteisesti. Ehdotettuun puitepäätökseen ei liity Suomen näkökulmasta ongelmia. Ehdotuksen tarkempi käsittely neuvoston työryhmässä jatkuu edelleen.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Euromääräinen käteinen raha lasketaan liikkeelle vuoden 2002 alussa. Käteisen euron käyttöönotto laajalla alueella ja euron maailmanlaajuisen merkitys edellyttävät tehokkaita toimenpiteitä rahanväärennyksen torjumiseksi. Rahan luotettavuutta suojataan erilaisin teknisin ratkaisuin, mutta myös rikosoikeudelliset säännökset ovat välttämättömiä. Koska euroa käytetään useassa valtiossa, on eri maiden rikosoikeudellisten säännösten oltava riittävän yhdenmukaisia, säännösten alueellisen soveltamisalan kattava ja viranomaisten yhteistyön tehokasta.

Suomen lainsäädäntö täyttää varsin hyvin ehdotetun puitepäätöksen velvoitteet, joihin kuuluu liittyminen vuonna 1929 Genevessä tehtyyn yleissopimukseen väärän rahan valmistamisen vastustamisesta. Suomi on ratifioinut yleissopi-

muksen vuonna 1936. Vuonna 1990 uudistetut rikoslain rahanväärennyksirikoksia koskevat rikoslain säännökset kattavat lähes kokonaisuudessaan puitepäätöksen vaatimukset. Rikoslakia on mahdollisesti täydennettävä sellaisen valuutan osalta, jota ei ole vielä laskettu liikkeeseen. Selvyyden vuoksi valiokunta toteaa, että toisin kuin valtioneuvoston kirjelmässä esitetään, väärän rahan hallussapito on rangaistava rikoslain 37 luvun 6 §:n mukaan.

Lausunto

Lausuntonaan lakivaliokunta kunnioittavasti ilmoittaa,

että valiokunta yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Henrik Lax /r
vpj. Matti Vähänäkki /sd
jäsen. Sulo Aittoniemi /alk
Leena-Kaisa Harkimo /kok
Jyri Häkämies /kok

Erkki Kanerva /sd
Toimi Kankaanniemi /skl
Annika Lapintie /vas
Paula Lehtomäki /kesk
Kari Myllyniemi /kesk

Kirsi Ojansuu /vihr
Veijo Puhjo /vas
Susanna Rahkonen /sd
Tero Rönni /sd

Mauri Salo /kesk
Marja Tiura /kok
Raimo Vistbacka /ps.